

WATER EN TURF

Mijn vader is in de Peel geboren. Zijn ouderlijk huis, een gammal boerderijtje, stond langs de weg van Meijel naar Liessel. Het enige wat ik me er nog van herinner is dat het door mijn vader iedere keer werd aangewezen als we er langs fietsten op weg naar familie. Later verhuisde het gezin met tien kinderen naar de Hof in Meijel, dicht bij de befaamde Willibrordusput. Dat huis werd in de oorlog verwoest. Mijn vader was de één na jongste uit het gezin, dat al vrij vroeg “ons moeder” verloor. Ik heb mijn oma dan ook nooit gekend. Mijn opa staat me alleen bij van een foto waar ik samen met hem op sta: een doorwrochte peelboer op klompen met aan zijn hand een driejarige peuter in pofbroek.

Volgens de verhalen is hij nooit een echte boer geweest, maar leefde hij meer van de handel. Niemand stond ervan te kijken als hij met een koe naar de markt ging om wat zuur verdiend geld te incasseren en enkele dagen later terug kwam met een paard dat eigenlijk niet nodig was, maar niettemin een goede deal was.

Het gezin werd opgevoed door de oudste zus van mijn vader. Bij tante Drika aan de Brand gingen we later veel op bezoek. De hartelijkheid van die mensen is me altijd bij gebleven evenals de oude waterput met wip, de Katholieke Illustratie, de (k)wakende ganzen, het houtfornuis, de inmaakpotten met vlees en de spreuken van de Bond zonder Naam.

De oude mensen van de Peel gaan me aan het hart. Niet om de armoede te romantiseren, maar om de manier waarop ze omgingen met het gebied. De Peel bepaalde hun leven; ze zaten er met hun hele bestaan aan vast, maar ze draalden niet om door nood gedwongen te vertrekken wanneer de kans zich daartoe voordeed. Door deze haat-liefde verhouding werd de Peel kleiner en kleiner en ontstonden de Peelvenen. In onze ogen zijn het eilanden in een agrarische woestijn met de Groote Peel, de Deurnsche Peel en de Maria-peel als belangrijkste parels. Veel peelkanters zelf staan echter met de rug naar de Peel en aanschouwen met goedvinden het gewonnen agrarisch land.

De parels dreigen echter hun glans te verliezen. Door verdroging en vermessing, vooral veroorzaakt door de omringende landbouw, is

FOTO: ALENDRS

de veenvorming tot stilstand gekomen en is levend hoogveen een zeldzaamheid geworden. Het natuurlijk herstel van het gebied wordt nauwlettend in de gaten gehouden door de Werkgroep Behoud de Peel, in een aanhoudende strijd tegen de overheid. Het gevecht speelt zich vooral af middels een scala van procedures tegen PAS-maatregelen, nieuwe bebouwing, waterpeilbeheersing, vergroting van de veestapel, Natura 2000 beheerplannen en muggenoverlast.

De inspanningen om hoogveen-vorming terug te krijgen worden niet alleen in de Peel maar op veel plekken in Europa uitgevoerd. Eigenlijk is het voldoende om de trek van de Kraanvogels te volgen om een beeld te krijgen waar het overal schort. Hun tocht naar het noorden begint voor onze kranen bij Lac du Der-Chantecoq om vervolgens een aantal vaste pleisterplaatsen aan te doen: de Peel en het Haaksbergerveen in Nederland, het eiland Rügen en de Lüneburger Heide in Noord-Duitsland, Nationaal Park

Store Mosse in Zuid-Zweden en tenslotte een van de meest noordelijke verzamelplekken, de meteorietkrater Söderfjärden in Midden-Finland. Daar waar de verdroging een halt wordt toegeroepen keert de Kraanvogel terug en komt er tot broeden. Vernatting betekent rust en daaraan heeft het dier meer behoefte dan aan water of veen. De invloed van de akkerbouw mag evenwel niet worden onderschat. Slecht geoogste graan- of aardappelvelden bieden voedsel en dat is voor de gemiddelde Kraanvogel een buitenkansje op de lange trek.

Het gekke is dat de Kroenekrane door iedereen worden omarmd. Ook mijn opa onderbrak daarvoor zijn werk op de schrale dalgrond als ze kwamen overvliegen. Het betekende voor hem het begin of het einde van een hard werkzaam seizoen. Dan kijk je graag even op als je het bekende trompetteren hoort en de vogels in V-vormige formaties door de blauwe lucht ziet trekken.

“We sturen u ons jaarverslag omdat u in het verleden blijk gaf van uw belangstelling voor dit schitterende natuurgebied”. Ik heb me onmiddellijk weer opgegeven als donateur voor de Werkgroep Behoud de Peel. Dat ben ik mijn opa nog verschuldigd.